

172

1. B.

6.

2. Ma

3. W

ju

1729.

1. Ca

2. Ca

ne

3. Ma

4. T

1/2

1730

1. B

20

3, 239.
1731 4.
23,
15

DISSERTATIO JURIDICA,
DE

**HONORIFICA
DIMISSIONE
INNOCENTUM,**

Quam
DEO ALTISSIMO ANNUENTE,

&
MAGNIFICO ICTORUM ORDINE CONSENTIENTE,
Anno MDCCXXXI. d. xvii, Martii

PRÆSIDE
DN. ERN. JOH. FRID.
MANTZEL,

PHIL. & JUR. DOCT. ATQVE INSTIT. PROF.
ORDIN.

HOSPITI atque PRÆCEPTORE SUO AESTUMATISSIMO,
In Academia Mecklenburgica

H. L. Q. C.
defendet

ANDREAS EMMEN, *Stada-Bremensis,*
Jur. Utr. Stud.

ROSTOCHII,

Typis NICOLAI SCHWIEGEROVII, Ampliff. SENATUS Typogr.

Viro Per-Illustri atque Generosissimo,

DOMINO,

**DN. ENGELBERTO
JOHANNI**

DE

BARDENFLETH,

Potentissimi Magnæ Britanniae Regis

Regiminis Consiliario,

DOMINO HÆREDITARIO IN GEVERSTORFF & RECHBE,

nec non

Viro Illustri & Generosissimo

DOMINO,

**DN. GUSTAVO
CAROLO**

DE

SCHARNHORST,

Ejusdem Regiæ Majestatis Vice-Di-

rectori Judicii Aulici, & rel.

DOMINO HÆREDITARIO IN OSTERNDORFF,

AVUNCULO SUO COLENDISSIMO,

hasce plagulas

sa qua par est observantia, dat, dicat, offert

TANTORUM NOMINUM

perpetuus Cultor & Cliens

RESPONDENS.

PATRONI COLEN-
DISSIMI!

Vellem si possem dignum aliquod dignitate,
meritisque Vestris *Patroni Magni!* pone-
re monumentum. At enim vero volun-
tas habebitur pro facto, & quanquam de-
sint vires, tamen erit haud ingrata volun-
tas, Et ego vos in eadem acquieturos,
opto, spero, confido. Idem est, quod mihi hæsitanti,
& ad gratiam Vestram confugienti addidit calcaria,
præsentem Vobis, ea, qua par est pietate, offerre differ-
tationem. Quod autem, eam Vobis sacram faciam
PATRONI venerabiles! ejus rei sane haud leviden-
tia adsunt argumenta, ipsaque lanx vestri splendidis
judicii eadem exanimabit accuratius. Tu enim *Per-
Illustris Domine de BARDENFLEIH!* adeo singulares
Tui favoris atque benevolentiae radios in me meosque
misti, & adhuc mittis, ut, quocumque modo id fieri
possit, gratæ ac devotæ mentis signa in lucem edere
teneam.

teneamur. Jam meum quidem foret, ut eximia Tua in Rempublicam merita, saluberrima consilia, modumque tuum regendi, omnibus numeris absolutum, iuris ad cœlum usque laudibus efferrem. Uti vero sol suis coruscat radiis, nec mutuata aliena luce indiget; Ita & Tuæ res gestæ suo splendent fulgore. Nec est mearum virium ut superioribus illa Tua merita, illo quo decet modo, labris attingere queam; Tantum abest, ut digno orationis flore eadem involvere valeam. Quod si ergo id nihilominus adgrederer, infecta tamen manerent plurima, præsertim cum frenum conatui meo injiciat eximia Tui animi magnitudo. Quid est ergo, quod sit reliquum? Id superest, ut pia mente ea quæ in Te sunt deveneranda devenerer, ut me dulcissima spe læctem, fore ut minima quoque guttula ex gratiæ Tuæ fonte ad me destillet. Et cum mihi vaticiner, fore ut spes me non fallat, non possum, quin *TE Vir Per-Illustris!* futuræ meæ felicitatis Promotorem devotissime existimem. Quamobrem Tibi *Generosissime Domine Avuncule* hasce primitias Academicas sacras sanctasque esse cupiam, id silentio transire queo, nec opus esse puto, ut eum in finem unicum in medium proferam verbum. Cum enim ille mihi honor obtigerit, ut arctiori consanguinitatis vinculo Tecum sim conjunctus, exinde satis superque concludendum, quanta pietate *TE* observandum habeam, & operam mihi esse navandam, ut ejusdem quacunque occasione dem

EMMER A) 2 signifi-

tate,
one.
lun-
de-
lun-
ros,
tant,
aria,
iffer-
ciam
iden-
lentis
Per-
alares
osque
l fieri
edere
teneat

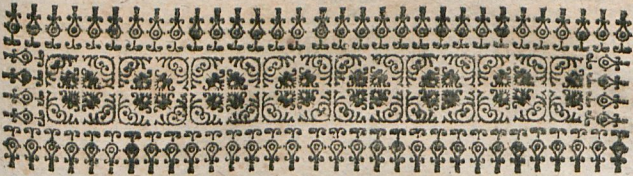
significationem. Possent, si vellem laudes Tibi canere. Verum enim vero loquantur, qui consilio, auxilio, integritate Tua in judiciis indiguerunt, indigent, indigebunt. Nihil itaque superest, nisi ut quam humillime Vos orem, *Patroni Colendisimi!* ut serena fronte suscipiatis praesentes plagulas, gratiam vestram sibi conciliare gestienses, submissae observantiae indices, ingenui pique animi argumenta. Accipite, quod sanctum vobis optat pectus meum devotissimum, Vota addo: Servet Vos summum Numen divinum sospites atque felices in splendorem Illustrium Vestrarum Familiarum ad summa usque senectutis cacumina. Decernat Vobis coronas factis meritisque vestris dignas. Hisce valete! Favete!

PATRONI COLENDISSIMI!

VOBIS

subjectissimo

A. EMMEN.

Q. D. B. V.

INTROITUS.

§. I.

Posteaquam placuit conscribere dissertationem de *Honorifica dimissione innocentium*, meditationesque sese diffundere cœperunt per capita huic causæ affinia atque cognata, adeo amplam atque largamprehendimus causam, ut dubii hæserimus in modis, quomodo illa in compendium & in formam dissertationis Academicæ, quam diffusam non esse oportet, redigeremus. Apparebunt igitur selectiores tantum positiones, quibus omnino contenti erunt, qui fontes ulterius scrutari didicerunt atque discunt.

§. II.

Rubrum diss. hujus explicare superfluum esse omnino censemus, quia nullum sinitur vocabulum, quod obscuritate laboraret: *Honorificum* enim quid sit, *dimissio*, quid significet, & quis *innocens* in foro hujus soli dicatur, primo intuitu constat, adeo, ut nulli dubitemus quin quilibet Lector statim sibi concipiat scopum hujus dissertationis; eo scilicet tendentem, ut investigetur quid juris sit circa dimissionem illorum, qui inquisitionem specialem passi sunt, aut vel ex justitia causæ, vel etiam ob deficientes probationes pro innocentibus declarati, habiti atque dimissi sunt.

A

§. III. Non

S. III.

Non poterit autem hæc tractatio aliter expediri, quam ut distinguatur in varios illos casus datos atque dabile, videlicet sequentes.

- I. *Quomodo dimittendus sit qui a Judice imperito atque incan-
to fuit incarceratus sine sufficientibus indicis.*
- II. *Quid juris sit circa dimittendum illum, qui quidem juste in
carceratus, ast posteaquam passus torturam, vel post præsti-
tum juramentum purgatorium, dimittendus, ob deficientes
probationes. & denique*
- III. *Quid observandum sit in illo casu, si post ultimum supplici-
um innocentia patefacta, & quomodo a patibulis, rotis &
aliunde liberandi sint illi, quos ibidem relinquere vetaret pie-
tas & justitia.*

S. IV.

Non potuimus non ægre ferre, quod DD. atque inter-
pretes oblatis optimis occasionibus ad Tit. ff. & C. de restit. in in-
tegr. de sententiam passis & restit. ad SCrum Turpilianum de abolitioni-
bus & de Cadaver. punitorum, quoad ultimam sectionem præser-
tim, magis muti, quam pisces sint, de quæstionibus ad hoc
thema facientibus, unde non sine d'fficultate, quæ scribi-
mus, colligenda atque componenda fuerunt. Speramus igi-
tur eo certius veniam si forte non exasse satisfecerimus Lecto-
ribus. Deus secundet conamina.

SECTIO. I.

*De dimissione innocentis injuste incar-
cerati.*

S. I.

ARduum omnino est judicantium officium, præsertim in
criminalibus, ubi damnum iminet irreparabile, famæ sci-
licet & vitæ, si sine sufficientibus indicis adornetur inquisitio
specialis, unde etiam in constitutione criminali Carolina adeo
operose actum fuit de indicis delictorum & generalibus &
speci-

Specialibus; Illustres satis sunt rubricæ articulorum sexti & septimi præsertim: Richter sollen in zweiffelhaften Sachen der Rechts-Gelehrten Bedenken erfodern; Decimi octavi: Von den Sachen, daraus man redliche Anzeigung einer Mißhandlung nehmen mag; Decimi noni, qui urget: Redliche Wahrzeichen, Argwohn, Verdacht und Vermuthung; Vigesimali, daß ohne redliche Anzeigung niemand soll peinlich gefragt werden; Ubi graviter disponitur: Wo auch einige Obzigkeit, oder Richter in solchen Überführen, sollen sie dem, der also wieder Recht ohne die bewiesnen Anzeige gemartet wäre, seiner Schmach, Schmerzen, Kosten und Schaden der Gebühr Ergäkung zu thun schuldig seyn, & sic pergitur per generalia ad specialia.

§. II.

Recte satis, nam Magistratus a Deo accepit gladium ad animadvertendum in facinorosos, non vero in innocentes, & nullum delictum majus, aut pejus esse potest, quam profusio sanguinis humani innocentis, quapropter & illud referri solet ad peccata specialius ad cælum clamantia, & quia fama & vita pari passu ambulant, non solum hoc arduum observatum capropter est attendendum, ne quis innocens ultimo afficiatur supplicio, sed & propterea, ne perimatur vel sigilletur honesti hominis fama. Quotquot igitur habentur sobrii scriptores Criminalistæ, tot etiam dantur instructiones Judicis, caute eundem procedere jubentes, & quamvis in materia indiciorum multa in Nemese Carolina ceu jam admonitum, sint scripta atque disposita, quæ etiam a Clarissimis Commentatoribus, quam solertissime sunt explicata atque deducta, tamen infinities multa dantur, *qua nec dici, nec scribi possunt*, unde etiam ubique legitur notabilis dispositio, quod omnia fieri debeant nach Rath der Rechts-Gelehrten, vid. B. LUDOVICI Criminal-Process, ubi datur consilium: Cap. I. §. 20. Den Verdächtigen in der General-Inquisition, als einen Zeugen her zu fodern, auch wohl in aller Stille die nächsten Rechts-Gelahrten über die etwa vorkommenden Anzeigungen zu befragen, ob nehmlich dieselben zur Inhaftirung hinlänglich oder nicht.

§. III.

Solemus in vulgato dicere: Tutius est absolvere nocentem, quam condemnare innocentem, id quod concordat cum vernaculo: *Man soll lieber zehen ehrlich als einen unehrlich machen.* Hinc favor defensionis judicialis tantus est, ut nemini, & ceu Practici heroice loquuntur, ne diabolo quidem, sit ea sit deneganda; Ut officium Judicis pariter pronum esse debeat ad absolvendum quam ad condemnandum; Ut defensores ex officio constituantur & adhuc hodie sine mandato admittantur; Ut gratis & publicis sumptibus pauperi inquisito omnia concedantur; Ut nullis fatalibus adeo circumscribantur quin adhuc audirentur; Ut unus testis, imo testes de credulitate sufficiant; Et quæ sunt alia, quæ satis innuunt, nos non anhelare punitiones, sed lubentius velle scire literas quando absolutoriæ quam quando condemnatoriæ sunt concipiendæ. Quamvis citra misericordiæ intempestivæ labem sciamus suum tuique tribuere.

§. IV.

Si igitur Inquisito in Processu injuria facta, non sufficit abitum ipsi significare, carcerem aperire & custodibus quasi per negligentiam absentibus, occasionem aufugiendi præbere, sed cogitandum erit, quam honorifice velimus dimittere illos, qui abire nolunt nisi prævia satisfactione, quam memoratus *Art. C.C. 20.* promittit. Illustre est exemplum in Actis Apostolorum *Cap. XVI. v. 36. seqq.* Paulus enim & Silas in carcerem conjecti & fustigati accipiunt licentiam abeundi his verbis: *Die Hauptleute haben hergesand, daß ihr los seyn sollt, sed Paulus & Silas respondet: Sie haben uns ohne Recht und Urtheil öffentlich gestäupet, und sollten uns heimlich austossen? Nicht also, sondern laßt sie selbst kommen und uns hinaus fihren, & obtinent finem suum, nam v. 39. legitur: Die Hauptleute kamen und ermahneten sie, und fihreten sie heraus und baten sie, daß sie auszögen aus der Stadt.* Conf. *PRÆSID. Medir. ad Pandect. Sacr. Spes. X. med. 2.* Nullum igitur nobis est dubium, quin *Judex ex imperita præcipitantia aliquem incarcerans,*
si ille

si ille simpliciter abire nolit, omnino teneatur bonis verbis ab inquisito veniam petere, & solennitate e vinculis & carcere dimittere; Imo, quia in genere jura, præsertim Art. allegatus 20, actionem injuriarum ad satisfactionem quoad honorem & aliud interesse concedunt, nullum nobis est dubium, quin talis Inquisitus innocens pro suo arbitrio possit eligere unam ex illis in jure famosis actionibus injuriarum: Reipubl. enim valde interest, ne infontes puniantur, & ne Judices sint homines imprudentes, Unde notorii juris est, quid statuendum sit in Judices qui in Syndicatum tenentur. Si enim dolose aliquem torqueri & ultimo supplicio extingvi jubens omnino tenebitur poena homicidii ordinaria, facile de gradibus culpæ & imprudentiæ erit judicandum; Et Art. C. C. LXI. generaliter de arbitraria poena conceptus est, verbis: *Coll vor ihrer obrigkeitlichen Obrigkeit gerechtfertiget werden. L. pen. §. ult. ff. ad Leg. Jul. repetund.* deportationem in exemplo dicitat; Nos manebimus in tramite tot DD. quos allegat *CARPZ. Pr. Crim. p. III. qu. 127. n. 42.* qui se non aliter quam extraordinariam & arbitrariam poenam allegando, expediunt.

§. V.

Quod si autem e contrario indicia fuere tanta, ut præhabito etiam consilio prudentiorum ad inquisitionem specialem viam paraverint, frustra inquisitus jamjam absolutus & pro innocenti declaratus satisfactionem postulabit, Judex enim, qui cum jure ambulavit, tuto ambulavit, & illi neutquam fecit injuriam, sed suo fato, & interdum suis moribus, atque manibus assignandum habebit ille infelix, quod indicium vel præter suam culpam vel præcedente aliqua culpa gravatus, inquisitioni obnoxius fuerit redditus, sibi que sufficiens reputare debebit, quod per absolutoriam sententiam innocentiae testimonium reportaverit, ceterumque hanc fatalitatem (sit voci venia) ad illas calamitates referet, quales etiam innocentissimis accidere sæpe solent. Immo præsertim hæc ad illos quadrabunt, de quorum innocentia nullum amplius superest dubium, quid enim de aliis sit sentiendum, quos, ut non infontes, convincere tamen non potuimus, inferius dabitur.

▲ 3

§. VI. So-

§. VI.

Solent nonnulli malefani Judices collidam exercere praeticam, quod inquisitos innocentes dimittendos scilicet inique incarceratos adstringant atque cogant ad praestandam Urphedam, putantes nimirum, illum, qui juravit, ex wolle sich an den Richter und alle die an seiner Gefängnis Schuld gewesen weder mit Worten oder Wercken in keinerley Weise oder Wege rächen, tali modo exclusum esse ab omni actione injuriarum; Imo magis putant rem bene gestam esse si formulæ juramenti inferuerint renunciationem petendæ absolutionis a juramento, verbis: Er wolle auch von solchem Juramento weder bey Geißt noch Werl. Obrigkeit einige Absolution bitten, noch sich davon senten binden lassen; Sed nullus cordatorum Jctorum est, qui non statueret nihilominus absolutionem peti & impetrari posse, quia nimirum in omni juramento jus superioris exceptum intelligitur *Cap. 19. X. de jurejur.* & quia illicitæ, violentia factæ & metu extortæ cautiones plane sunt prohibitæ *L. 6. ff. de officio Praef.* & quia Judicibus immodicæ savientibus freni quædam temperies est adhibenda, uti scite loquitur Imperator in *L. 2. C. de custod. reorum*, nec deficiunt Responsa Jctorum, qui probe attenderunt Urphedam tantum esse intelligendam de vindicta privata, & de iis, quæ fiunt de facto, neutiquam autem de illis, quæ intentantur via juris & in judicio superiori: Nisi enim ita distingueremus, juramentum fieri vinculum iniquitatis contra *Cap. 19. & 26. X. de jurejur.* & tyrannidi ac injustitiæ fenestræ aperirentur, nisi etiam non obstante juramento, quod nulla actione adversus Magistratum experiri velit, eandem concederemus.

§. VII.

Placet instar omnium allegare præjudicia atque responsa ex *CARPZOVII Praxi Crimin. P. III. Qu. 127.* quæ quæstio ex professo agit de pœna Judicis reum injuste torqueri facientis, ubi nimirum inique incarceratis atque tortis tributa leguntur remedia adversus Judices, insimulque monstratur, quid circa relaxationem illius juramenti veniat observandum. *Conf. Cl. D. BERGERI diss. de Urpheda Cap. VI. th. 3. §. 5.* ubi recte asseritur

ritur quod quævis relaxatio juramenti ad effectum agendi tribui possit a Magistratu seculari, quamvis dissentiant nonnulli DD. papizantes, quos allegat. Nec solus est Carpzovius, qui hoc caput arduum examinat, dantur enim & alii, & juva hic ex *FINCKELTH. Obs. LX.* sequens excerptere Responsum: Ob ihr nun wohl gegen N eine Urphede, wegen der gefänglichen Hafft geleistet; Dennoch aber und dieweil eine jede Urphede allein dahin zu verstehen, daß sich niemand wegen gefängl. ausgestandener Hafft eigenthätiger weise rächen soll, sonst aber dieselbe im Stande des Rechts gebühlich auszulben freigelassen: So ist euch auch N wegen des euch zugesigten Despects, eurer Verstimmiß, manglenden Mobilien und Unkosten ordentlich zu belangen unbenommen v. r. w. Et quid opus erit sententiis DD. ubi clara adsunt LL. dispositiones, quales habentur in *C. C. articulo XX.* his verbis: Es soll auch keine Obrigkeit, oder Richter in diesem Fall, kein Urphede helfen schützen oder schirmen, daß der gepeinigte seine Schmach, Schmerzen, Kosten und Schaden mit Recht, doch alle thätliche Handlung ausgeschossen, wie recht, nicht süßen möge. Cum quo Art. iterum concordat *Art. LXI.* verbis - Wo aber solche peinliche Frage dieser unser Ordnung widerwärtig gebraucht wülrde, so wæren die Richter sträfflich, und sollen Straff und Abtrag leyden, und mögen darumb vor ihrem nechsten ordentlichen Ober-Gericht gerechtfertiget werden.

§. VIII.

Ita igitur sit comparata honorifica dimissio plane innocentis, qui vel ex malitia, vel ex negligentia, vel imperitia Judicis injuste captivatus, imo tortus esset, quod sc. adversus illum Judicem habeat actionem injuriarum & actionem L. A. quilibet eo fine, ut talis Judex præstet emendam, sive æstimationem afflictionis corporis, & restituat damna insuperque patiat ut præstet pœnam a Judice superiori determinandam. Et quod tam honorifice dimissus pristinam existimationem, officia antea gesta & in genere omnia recuperet, tam clarum est, quam quod clarissimum, præsertim quia jam evictum dabimus solam inquisitionem nullatenus infamare,

§. IX. Ver-

§. IX.

Vertitur igitur inter alias innumeras controversias & hæcce inter DD. *An & quatenus inquisitio specialis famam laedat?* Sed qui sobrie sentiunt non equidem possunt diffiteri, quod in inquisitione hærere viro honesto grave sit, ejusdemque existimationem non parum minuat III. *WERNHER* *Observ. for. vol II. p. III. Obs. 57. p. 14. 3. n. 6.* *MENOCHIVS* *lib. I. de præsumt. Qu. 88.* *HOPPILVS* *dissert. de suspensione ab officio Cap. III. n. 35.* Sed intelligi volunt procul dubio de eo, quod vulgo in opinione hominum esse solet, alias enim dubium adhuc est, an ob adornatam specialem inquisitionem aliquis ab officio suspendi possit? Et quamvis multi in ea sint opinione Vid. *LEYSER. Med. ad Pand. Vol. I. Spec. 52. Medit. 7.* Quod suspensio locum inveniat, intelligendos tamen illos esse putamus, de illo casu, si tale tantumque sit delictum, propter quod quis, si illud probaretur, penitus ab officio removeri posset, præsertim, si ob illud officium suspectus redditus *MEV. ad Jus Lub. lib. I. Tit. 7. Art. 5. n. 19. idem P. 7. Decis. 320.* Alias enim clarissimum est, non titulum criminis sed secutam sententiam condemnatoriam reum facere *L. ult. C. de accus. vid. WERNHER l. c. Obs. 58.* Honorifice igitur habendi sunt, qui in speciali inquisitione hærent, & eo magis honorifice dimittendi, si indicia fuerint elisa atque declinata.

SECTIO II.

De dimissione non quidem injuste incarcerati, absolvendi tamen probata innocentia, vel deficiente sufficienti probatione adversus illum.

§. I.

Posuimus in proxima sectione, illum, qui indicibus prægnantibus fuit gravatus, attamen pro innocenti declaratus & absolutus, neminem præter fatum suum acculandum habere, hinc sua sponte apparet non dari memoratas actiones

actiones injuriarum & alias, Si Judex genuinam speciem facti Jctis communicans incarcerationem & inquisitionem instruxerit, & tali casu Urpheda meliorem habebit virtutem. Et, nisi in illo Judicio Viri vere Jcti federint, necessitatis inevitabilis est, super indicia & poenam consulere Collegia Prudentiorum; Nec possumus in regula aliter docere, siquidem tot sunt vitia Judicum, ceu illa enarrat *CARPZ. Pr. Crim. p. II. qn. 116. n. 11. sqq.* ut ad evitandum excessum & defectum omnino manendum sit in illo Const. Crim. frequentissimo: **Nach** **Nacht** der **Nachts** **Gelehrten**. Juvabit iterum cum lege ambulare & huc scribere *C. C. Arr. 61.* Qui, quamvis de tortura conceptus, tamen evidenti argumento a majori ad minus, ad quamvis incarcerationem & inquisitionem erit trahendus. Habet autem ita: **So** der **Becklagte** **auff** **einen** **solchen** **Urgwohn** **und** **Verdacht**, **der** **zu** **peinlicher** **Frage**, **als** **vorstehet**, **gnugsam** **erfunden**, **peinlich** **einbracht**, **mit** **Marter** **gefragt**, **und** **doch** **durch** **eigen** **Bekanntnis** **oder** **Beweisung** **der** **Becklagten** **Missethat** **nicht** **Uberwunden** **wird**, **haben** **doch** **Richter** **und** **Ankclager** **mit** **obbe** **melden** **ordentlichen** **und** **im** **Necht** **zulassigen** **peinlichen** **Fragen** **keine** **Grafte** **verwirckt**; **Dann** **die** **bbsen** **erfunden** **Anzeigung** **habe** **der** **geschehenen** **Frage** **entschuldigte** **Ursache** **geben**. **Dann** **man** **so** **sich** **nach** **der** **Sag** **der** **Nechten**, **nicht** **allein** **vor** **Vollbringung** **der** **Ubelthat** **sondern** **auch** **vor** **aller** **Gestaltnis** **des** **Ufels** **so** **bbsen** **Leumuyt** **macht**, **hiltten**, **wer** **des** **nicht** **thut** **wird** **seiner** **Beschwerd** **Ursach** **seyn**. Si autem principia petere velit deducturus indicia non fuisse sufficientia & Collegium Jctorum justitiæ fines migrasse, nonequidem nostrum est ipsi ordinarias occludere vias, sed non nisi vanos successus ipsi promittimus ob illam præsumtionem, quæ militat pro illis collegiis, salvo tamen jure casus irregularis, quoties nimirum præsumtio cederet veritati.

§. 2.

Modus igitur procedendi sit circumspæctus, & quia non sine prævia relaxatione juramenti effectus agendi patet, dum ipso jure nulla declarare velle talia juramenta, doctrina foret perniciosissima *Andr. GAIL L. II. Obs. 27. n. 1. sqq.* & uno ore omnes sobrii Jcti, cognitio causæ juxta acta inquisitionalia

B

a supe-

a superiore Judice erit promptissime adornanda, imo quam optime fiet, si acta ad Collegium Jctorum mittantur, ad pronuntiandum, wie weit die Relaxation des Eydes statt habe, & tunc interdum pronuntiabitur: Dieweil aus den Acten nicht zu befinden, daß N. N. Zuliegen nach mit der Inquisition nulliter wieder ihn verfahren worden sey, dahero zu spüren, daß sein Euchen nur zu Weitschüfftigkeit und nichtigen Aufschalt gemeynes So hat die relaxatio juramenti nicht statt.

§. III.

Quid si autem hicce detrectet prestare Urphedam? Resp. omnes illi gradus coactionis erunt adhibendi, quos Praxis dudum monstravit; Carcere enim erit detinendus, donec ad saniorum mentem redierit, vid. *CARPZ. Pr. Crim. P. III. qu. 130. n. 38. sqq.* & si nihilominus pertinax atque contumax fuerit, non equidem hoc casu Licetor, attamen alius scribarum aut apparitorum juret in ejus animam, omni eo effectu, quem habitura fuisset Urpheda in persona prestata. Vid. *Carpz. l. c. ubi præjud. verbis: Er mit Abhaung der Forder Glieder der beyden Finger nicht anders, als wenn er die Urphede in Person geschworen, gestrafft werden soll.* Et quamvis hi casus sint tales, quando nocentes ad Urphedam fuere obligati, tamen nulli hæsitamus, quin idem in casu hujus sectionis statuamus, præsertim si scopum Urphedæ consideremus. Vid. *ZEPPEL. diss. de Urphedæ p. 40. qui expresse scribit: Non attenditur, fontes an infames sint.*

§. IV.

Sit igitur hujus Sectionis subjectum contentus honorifica dimissione, & innocentia testimonio per sententiam reportato, redeatque ad pristinos honores; *LAUTERB. Tr. Sym. de Juram. §. 3.* Nam in confesso apud homines est quanti sit valoris atque ponderis illustris Lex *felus fustium 22. ff. de his, qui norantur infamia*, quippe quæ vult, ut tantum causa fustigationis infamet, non fustigatio ipsa; Et quamvis in ore plebis & vulgi versetur, daß derselbe ansechtig sey, der einmahl in Wiltels Händen gewesen, imo licet præsertim cum Collegiis opificum multas habeamus difficultates, tamen Jctorum non est, ut
anili

anili subscribant iudicio. Recte igitur docere solemus, quod
 sit remedium eruendæ veritatis, quo mediante, si quis inno-
 centem se probavit pro tali utique habendus, adeo, ut ejus exi-
 stimationi nulla macula debeat affricari. Nec contemnendæ
 sunt locutiones Criminalistarum heroicæ, daß einer der die
 Tortur ausgehalten weit ehrlicher sey, als er zuvor gewesen. *Ful.*
CLAR. Pract. Crim. qu. 64. 38. FARINAC. Lib. 1. Oper. Crim.
qu. 40. n. 1. LUDOV. Peinl. Process. Cap. IX. §. 41. Placet huc
ponere Responsum Wittebergense de 1721. Hat Inquisit N. N.
als er dem Scharfrichter auff gewisse Masse untergeben worden,
daß er an den ihm beygemessenen Verbrechen unschuldig, erhalten,
so ist er nunmehr von der wieder ihn angestellten Inquisition zu ent-
binden = inmassen er auch durch die ausgestandene Tortur nicht
anruechtig, oder unehelich worden v. r. w. Vid. WERNHER Obs.
for. vol. 5. P. VIII, Obs. 311. Sicuti nec facta abolitione ex gratia
Principis infamiam adesse dicendum erit, Vid. III. COCCEJ. Jur.
Controv. ad Tit. de Abolit. ubi præjudicia. Legantur largiter etiam
DD. ad l. Jctus fastium vid. LYNCKER, diss. de Absolutoria p. 42 sqq.
 §. V.

Solent tamen Judices etiam in gratiam ineptæ plebis, si
 fieri potest, nudos territionis terminos non facile excedere,
 Vid. *STRYCK. de Jur. Sens. Diss. 7. c. 4. n. 23. Quamvis si evitari*
 non possit, plebi os aliter obturandum; non solum enim alle-
 gata lex *Jctus fastium*, sed multæ aliæ, veluti *l. 1. & 14. C. ex quib.*
caus. inf. irrog. l. 15. ff. de Injur. infamiam procul abesse jubent,
 quia tortura est innocentia testimonium, & quia introducta
 ad unum finem non possunt operari contrarium, *l. 3. & 5. ff. de*
bon. post. l. 14. ff. de Adim. Leg.

§. VI.

Nova autem hic tractanda erit quæstio: *Quatenus juxta*
hanc sectionem honorifice dimittendus ferre debeat sumtus & impensas?
 Et ut paucis nos expediamus, manebimus in textu *C. C. Art. 61.*
 Und soll in diesem Fall der Welt. seine Akhung nachdem (diemeil)
 er seinem Verdacht Ursach gegeben entrichten, und die Obriakeit
 die ubrigen Gerichts-Kosten als silt den Nachrichten und anders

Diener des Gerichts oder Gefängnis halber selbst tragen. Adde-
di omnino erunt & imponendi inquisito sumtus defensionis,
id quod etiam bene attenderunt Wittebergenfes in modo al-
legato Resp. verbis: Auch mit Erstattung der Unkosten auff der
Ußung und denen, so auff seine Defension gegangen zu verſchonen.

§. VII.

Quamvis autem hæc de expensis post torturam ferendis
a nemine adeo in dubium vocata videamus, id tamen eo ma-
gis anceps relinquatur, an præfrito juramento purgatorio In-
quisitus in expensas possit condemnari? Sunt, qui hoc sim-
pliciter negant, sunt denique, qui mediam & tertiam eligunt
sententiam, sc. quod tuncillas ferre debeat, si singulari culpa
& factio aliquo illicito causam suspitioni per jur. purg. deino
ceps elisæ dederit, Vid. BRUNNEM. Process. Inquis. Cap. IX. §. 6.
junct. §. 2. & juxta hanc sententiam Dni Wittebergenfes plus
simplici vice pronuntiarunt testantibus Obs. Wernherianis,
excipientes tamen semper sumtus defensionis, & cum dubi-
taretur, quinam proprie illi defensionis sumtus essent, exclusi
ex eorum numero fuerunt die Unkosten welche auff die Besichtig-
ung, Abhörung der Zeugen, Erkenntnis und Abschwörung des
Reinigungs Eydes, und dergl. gegangen.

§. VIII.

Placet nobis, quia medium beati tenere solent, duplicem
facere distinctionem inter dantem singularem occasionem in-
quisitioni, der sich nicht vor aller Gestaltnis des Uebels so bösen
Leumubt macht, hyltet. Ut loquitur Const. Crim. art. 61. Qui om-
nes sumtus ferre debet, quavis scil. ratione in inquisitionem
impensos; Et illum, qui testimonio aliorum &c. sine sua cul-
pa inquisitioni obnoxius fuit factus, qui tantum alimenta &
sumptus defensionis suscipere habebit. Sic in puncto plagii ju-
dicavit Ampl. Fac. Jurid. hujus Almæ 1723. Das wenn Inquisiti
P. K. und H. B. sich mit einem corporlichen Eyde purgiret, das
Sie kein heimlich Verständnis gehabt, Sie sodann
von der angestellten Inquisition zu befreyn, dennoch aber die auff
die Inquisition verwandte Kosten zu refundiren schuldig. v. r. w.
Ex ratione: Weil Inquisiti mit den Werbern verdächtigen Umbe-
gang

gang gehabt. Concordant hæc cum *Nob. Dn. de BERGER* *Oecon. Jur. L. IV Tit. 25. p. 1099.* Consulatur etiam quod hoc punctum variis limitationibus & distinctionibus obnoxium, *LU-DOV. Weins. Proc. Cap. XII.* Qui graviter inter processum accusatorium & inquisitorium distinguit, cæterumque habet quæ practica sunt. Multa denique habet, qui evolvere voluit *Exc. LEYSERI Medic. ad Pandect. Vol. II. Spec. 90.* cujus inscriptio de *Expensis Criminalibus*; Qualem inscriptionem etiam fert *Ill. BOHMERI diff. Spec. & constare* putamus, quod nunquam non horum virorum scripta soleant in nigro & rubro concordare.

§. IX.

Verum forte desiderabitur, ut distinctius exponamus quisnam vere sit innocens minimum in foro juridico & humano habendus. Et nemo dissimulare poterit, quam plurimos innocentum dari gradus; Faciamus igitur periculum illos in classes redigendi, quoj singulis suum tribuatur quoad dimissionem.

Alii sunt adeo innocentes, ut sole clarius patefiat atque confet, quod injuria fati & citra omnem suam culpam inquisitioni fuerint subjecti, quorsum referri debent illi maximam partem quos refert *OLDEKOP. in Observ. Crim. appendice.*

Alii sunt quidem innocentes, sed sua culpa dederunt occasionem inquisitioni, moribus suis & incircumspecta agendi ratione, vel etiam in re illicita versando, se indicis ipsos gravantes.

Alii pro innocentibus declarandi sunt, salva veritate & justitia divina, quia nimirum torturæ quasi imminentis præludia Vid. *Exc. CARMONII Fautoris atque Collegæ nostri astumariff. diff. Spec. de præludiis Torturæ Cap. III. n. 8.* vel etiam adhibitæ dolores constanter passi sunt, atque ita omnes præsumptiones elisas reddiderunt.

Et horum iterum varii sunt gradus, aliter enim judicandum de illis qui in actu torturæ confessi fuerunt, A quibus etiam adhuc subdividendi sunt, qui post reiterationem primam, imo secundam, imo tertiam *vid. inferius §. Spec. quartam* enim averfamur, Vid. *WERNH. Observ. Vol. V. p. 8. Obs. 292.*

ir. Vol. VI. p. 10. Obs. 457. negando omnia strenue, ab ordinaria minimum poena sunt absolvendi.

Denique alii, suspecti nimirum criminum non adeo atrocium, & quorum poena non est ultimum supplicium, dimituntur post praestitum juramentum purgatorium; Vel etiam pro arbitrio judicis in delictis levioribus, sine juramento.

§. XX.

Videamus & experiamur, quid in effectu diversum sit super hosce statuendum.

Illi igitur qui in prima stant classe, commiseratione vehementer digni erunt, & Judicis erit, splendidis innocentiae testimoniis & quam honorificentissime illos dimittere; Sic etiam Principum, Magistratum & Jctorum erit, ut curent atque caveant, ne, ceu jam allatum, ullibi habeantur pro indignis consortio aliorum honestorum virorum atque hominum. Quod autem attinet expensas, stat sententia jam dicta, quod scilicet ferre debeant *Die Ahnungs- und Defensions-Kosten.*

Qui secundum occupant locum, damnum quod sua culpa sentiunt, habeant sibi, & quamvis itidem honorifice sint dimittendi, tamen quoad expensas & reliqua non tantum merentur commiserationem, & solemus in Praxi ipsis imponere onus expensarum in genere omnium sic e. gr. haud ita pridem *judicavit Facultas Jurid. hujus Acad.* in casu, ubi, femina hospitatrix milites injuriosis verbis irritaverat, ut vindictae cupidi eandem criminis laesae ream denunciarent, daß Inquisitin J. S. Hr. P. Ehe-Frau, süßkommenden Umstände nach von der wieder ihr angestellten Inquisition zuentbinden, jedoch die auf diesen Process verwandte Kosten zuerlegen schuldig sey. v. r. w. Et quidem ex additaratione: Weil Inquisitin durch ihre selbst zugestandene Schelt-Worte gegen die Einquartierte zu aller Disordre Anlaß gegeben. &c. Si aliquis adhuc extantius in re illicita versetur, plane nullum erit dubium, quinquale judicatum sit expectandum. Si e. gr. Eadem nostra Facultas Anno 1727. molitorem juvenem condemnavit in omnibus expensas, quia in superiore parte domus turpiter cum filia civis honesti luserat, quaeque ad evitandam maculam, Patre factum advertente, insigni clamore de stupro violento queri

queri inceperat, quamvis parum vel nihil reluctans antea fuisset; Verba erant sequentia: *Das NN. zwar der Hafft juerlassen, doch aber, weil er durch seine unerlaubte Handlung zu der Inquisition den Anlaß gegeben, in die darauff verwandte Kosten zuvertheilen. U. N. W.*

§. XI.

Sobrie quidem doceat Criminalistæ, quod ex defectu indiciorum reus potius sit absolvendus, quam condemnandus; Contra autem si sufficientia illa fuerint, torturæ dant locum; Et nos illos qui suspecti fuerunt atrocissimorum scelerum, ut torturæ subijci potuerint, debuerint, quos absolvere jubet sententia justior ac tutior, stare putamus sub quodam dilemmate, hujus tenoris: Aut quis est nocens, aut innocens, juridice scilicet, quæ enim DEO nota sunt, quæque Judex in conscientia statuit, silentibus tamen actis & probatis, ea non moramur; Si igitur ille, qui torturam, etiam reiteratam passus est, convinci non potuit, non est nocens, Ergo erit innocens, & justitiæ atque omniscientiæ divinæ relinquendus. Et quia hanc veritatem radiantem esse putamus, plane displicet nobis illorum DD. decisio, qui inculpatum præsumtionibus violentis atque urgentibus, non sine pena arbitraria dimittendum esse volunt. Nec juvabit ad extricandum, distinctio *CARPZOVII P. Crim. P. III. qv. 116. n. 51. sqq.* inter crimina leviora & atrociora. Quicquid sit, non datur nobis tertium, præsumtionibusque quam urgentes & violentes etiam illæ sint, tamen sunt & manent præsumtionibus tantum.

§. XII.

Honorifice itaque & ille dimittendus erit, qui iudiciis etiam ad summum gradum torturæ usque fuit gravatus, salvo jure Præcos sanctæ in casu quando delinquens est convictus sed non confessus, qualem, pro re nata, non obstantem pertinacia, pœnæ ordinariæ mancipare solemus. Expectamus solidiora argumenta quam quæ vulgo nobis in oculos venire & aures perstrepere solent. Quid enim sibi vult hoc; Absurdum haudquaquam est ut reus ex præsumtionibus puniatur, ut convictus non sit. *Jac. MENOCH. de Præsumpt. Lib. I. qv. 92. & 97. Joseph. Mascard de Probat. Vol. III. Concl. 1223. n. 30.*

n. 30. f. An Jcto digna vox est: Ad condemnationem ex
 præsumtionibus & indiciis requiritur, ut ea sint certa, in-
 tantum ut vix negari possit crimen; *MENOCH l. c. Concl.*
 n. 21. n. 53.

§. XIII.

Sunt inter DD. qui movent hanc quæstionem: *An tortus
 plane definitivè sit absolvendus, an vero tantum ab instantia & ob-
 servatione judicii?* Et quamvis pro ultimo pugnent *MTN-
 SING. Cent. V. Obs. 12. ZANGER de Tort. & quæst. Cap. V. n. 2.*
 tamen rectius manemus in jam allata sententia, quod defi-
 nitivè absolvendus sit, propter l. *fin. ff. de Calum. l. 3. C. de Sent.
 & interloc. c. ult. in fin. X. de Purg. Canonica*, quibus subscribunt
THEOD. Colleg. Crim. Cap. IX. aph. MENOCH. L. I. Præsumt.
qu. 93. n. 3. Quid enim liquidum magis, quam idem in cri-
 minalibus observare, quod obtinet in civilibus, ubi actor
 non probante reus absolvitur l. *4. C. de Edeudo*. Habet enim
 tortura probationis naturam, *Matth. STEPH. ad C. C. art. 69.*
 Dimittatur igitur præstita Urpheda, & sic pronunciat quod
 tidie. Salvo tamen jure novorum postea emergentium in-
 diciorum, ob quæ iterum capi & inquisitioni denuo subjei
 potest, *B. SCHOEPEFF. ad rit. de Except. rei jud n. 17.* Nam si
 absolutoria ex falsa causa secuta, nulla illa est *KLOCK Tom.*
III Conf. 194. n. 6. & dolo absolutus denuo est conveniendus,
l. 25. ff. de dol. mal. Conf. MANTZ, Dec. Palat. 43. n. 18. sq. B.
LYNCKER diff. de Absolutoria, p. 42. 46.

§. XIV.

Est igitur illa doctrina de condemnando ob præsumtio-
 nes violentas & urgentes valde periculosa atque lubrica &
 erit tantum in exceptione utiliter & justissime adhibenda Quo-
 ties igitur inquisitus crimen aliquod a se commissum esse
 negat, versatus autem fuit in aliquo actu & gradu ad illud
 faciente & proximo, toties hæc omnia, quæ Menochius &
 Mascardus habent, sunt applicabilia. E. gr. Titius non negat
 homicidium, sed excipit illud fuisse casuale, culpofum, vel
 etiam necessarium ob defensionem, & non adeo liquidum
 redditur factum; Vel Caja ventrem celans clanculumque
 pariens

pariens negligit quædam circa partum observanda, unde extingvitur infans; Dubitatur an dolo an culpa hoc omiserit, vel etiam fecerit, nec per torturam etiam de dolo certiorari possumus in actis; In talibus casibus quorum infiniti quotannis emergunt, vera omnia sunt, quæ habent DD. de præsumtionibus violentis; Quamvis interdum non puniantur tales fustigatione aut alia afflictione, quia præsumptiones delicti urgent, sed quia lata illa culpa in qua versati fuerunt, in talibus causis pessimi exempli non aliter pronuciari volebat. Et in hanc sententiam disertè descendit *Perr. THEO. DORIC. Coll. Crim. Cap. VII. n. 10.* Placet iterum sententiam in nostra Facultate conceptam & Senatui Verdensi datam huc inferere: *Das Angeklagter J. C. M. wegen seiner so unvorsichtig begangenen Mordthat an seiner Schwieger-Mutter, unter Commenden Umständen nach öffentlich zur Staupen zu schlagen, und des Landes auff ewig zu verweisen sey. B. R. W.* Et nuperime versus Malchinum responsum & judicatum fuit, quod filius in rixa cum Patre occasionem lapsus supino præbens, unde mors probabiliter si non secuta, tamen promotus, itidem sit fustigandus & relegandus,
 §. XV.

Hæc tantum veritati consona esse putamus, unde nobis displicent quæ statuunt nonnulli, quod, quamvis etiam per tertiam torturam purgata sint indicia, tamen non plane dimittendus sit inquisitus, sed pœna extraordinaria afficiendus; Audiamus sententiam Scabinorum Lipsiensium allatam a *SCHULTZIO diss. de Reit. tortura p. 62.* *Es hat weiß die Indicia in denen scharffen Fragen purgiret worden seyn, nichts beständiges erkandt werden mögen; Es wird aber doch Inquisitus des Landes billig ewig verwiesen. B. R. W.* Saxonicæ Doctores pro se habent textum Juris: *Das den Gefangenen die Verweisung oder andere Straffe auffzulegen. Sed quicquid sit, nos manemus in superiori dilemmate.*

§. XVI.

Redire igitur in gratiam cum illis Criminalistis, quos §. 7. & 8. acculare debuimus, non poterimus, nisi explicemus illos de casibus in allatorum censum venientibus, id tamen cupien-

cupientes, ut omnes illis subscribentes paulo clarius sese explicare velint, ne incauti Lectores hæreant & denique in errores delabantur. Non igitur honorifice dimittendi sunt, qui utut crimen de quo inculpati sunt, proprie non commiserint, tamen in re illicita versati fuerunt; In tantum enim tenebuntur de eventu, ut poena afficiantur extraordinaria, ex solidis rationibus, pro rei circumstantia ex facto decerpendis, e. gr. *Das Inquisitus sich besser hätte in Acht nehmen sollen; Das dieselbe ihre Schwangerschaft nicht hätte verbergen sollen &c.* Quid Juris in tali casu circa expensas & sumtus sit, deductionem non meretur, quia juxta communes regulas decidendum.

§. XVII.

Denique illorum etiam habenda esset ratio, qui in delictis non adeo atrocibus juramento purgatorio de jure onerati, præstato illo dimittendi sunt; Nisi ad superiora Lectorem remittere possimus, ubi adsertum, talem dimissum honorifice esse habendum, pristinis honoribus restituendum, & in expensas tantum sub distinctionibus condemnandum.

§. XVIII.

Inspargamus tamen adhuc quaestionem & observationem de Translocatione Ministrorum Ecclesiæ: Non est animus differendi von Poenitentz-Pfarren, illarum enim non dantur innocentibus, quamvis sentiamus hunc puniendi modum esse claudicantem; Sed meditamur de casibus, quando Pastor innocens est, & tamen quia vixit in rixis cum Parochianis, translocatio est iudicanda; In tantum enim subscribimus *CARPZ. L. III. Def. 118. n. 8.* Plane autem non facimus nostra, quæ de translocatione ob nævos eodem loco tradit, claudicant enim & illa, & scandalum quod uno loco tollitur, alio excitatur; *Vid. BOHMER J. E. P., Lib. 1. Tit. 7. §. 20. sqq.* Eo tamen casu quando Minister Ecclesiæ præstato juramento purgatorio pro innocente habetur, consultò fit translocatio, utut melius adhuc esset, ut tales Viros officiis Scholasticis admoveremus.

§. XIX.

Addenda nunc autem erunt quædam quaestiones, quas

& sub protestatione, vel ceu in sententia legebatur: Unde
 ſchadt der allbereit eingebrachten Zeugen Aussage; Sed hæc omnia sunt vana, quid si enim nihil confiteretur, an tunc salva conscientia nihilominus mancipari pœnæ ordinariæ posset? Certum est quod non; Absolvendus enim tunc esset a pœna ordinaria, ne dicamus omni, quia per torturam vel plane purgata vel minimum valde infirmata indicia testiumque inculpationes. Tribus, ultra pœnam extraordinariam tunc ascendi non posset, *CARPZ. Pr. Crim. P. III. qu. 125. n. 25. Ant. FABER Cod. Lib. IX. T. 21. def. 15. f. m. 773.* Et iudex talia adornans teneretur de Syndicatu, quia contra Jus in thesi pronunciavit, regulasque Juris Gentium & S. Scripturæ de fide testium neglexit. Tantum igitur licebit torturam illo casu adhibere, si alius forte delicti atrocioris præsertim suspectus reddatur, vel de Sociis criminis &c. interrogandus.

§. XXI.

Non igitur honorifice dimittendus est, qui convictus utut non confessus, quia alias aperiretur latissimus campus impune delinquendi, illis qui torturam pati didicerunt, quique illius naturam & quid juris sit circa ratificationem observarunt. Vid. *B. LUDOV. Weim. Process p. 93.* & largiter de talibus nequam differens alleg. *SCHULTZ diff. cit. Legatur etiam erudita Diff. D. BARTHII de convicto non-confesso. Lips. 1699. rec. 1715. Cap. II.* Et putamus Praxin adeo esse notoriam, ut pauciores tantum affectas habituri sint dissentientes, imo, nisi nos omnia fallunt, In hac provincia non diu abhinc Boizenburgi & Sywanix suspensi sunt quatuor convicti non confessi.

§. XXIII.

Succedat paucis indago quæstionis: *An transiens super delictum habendus sit pro innocente, & consequenter honorifice dimittendus & postmodum habendus?* Regulariter equidem transactio in delictis tacitam inducit confessionem, l. 5. ff. de his qui not. infam. l. 4. ff. de Jur. Fise. & præsumptiones sc. hominis s. iudicis & hominum prima fronte eo tendent, neminem transacturum, nisi se convictum in conscientia agnosceret, & ceu vulgo loquimur: *Er mußte toll seyn, daß er sich absünde, wenn er sich unschuldig achten könnte;* Verum bona verba quæsumus, multi enim

enim innocentes tædio processus transigere, quam se a suspicionibus prolixiori defensione purgare malunt? Quod multo magis tunc obtinebit, si transigens expresse protestatus sit, se non diffidentia causæ, sed studio parcendi famæ suæ, & pro redimenda vexa transegisse. Nec volumus amplius distingui inter causas capitales & non capitales, ubique enim eadem est ratio; Salvo tamen semper jure Judicis cui transactio cum parte læsa non ligat manus, si delictum tantum sit & nondum præscriptione sublaturum. Tantum igitur evincit hic §, quod non sequatur argumentum a transactione ad infamiam, sed quod honorifice talis habendus sit, utut transegerit; Id quod eo magis verum erit, si iussu Judicis transegerit, l. 6. ff. de his qui not. inf. dicens: Das er bloß aus schuldigen Respect gegen den Herrn Richter die Giltte angenommen, Item si tertius pro illo transegerit, l. 4. §. fin l. 14. ff. eod. Legatur pluribus B. STRYK, de Cant. Contract. Sect. III. Cap. VII.

§. XXIV.

Hæc & his affinia meditantibus non potuit non in manus venire Tract. Celeb. Jbi Gedan. WILLENBERGII de Officio Ministri Ecclesiæ erga condemnatum ad mortem, in qua Cap. II. §. 4. & Cap. III. §. 14. observamus ad nostrum rhombum facientia, Sic enim loco priori docet, quod Minister ecclesiæ debeat confitentem ob dolores torturæ, vel tædio vitæ, vel ob aliam causam, admonere, ne innocentiam dissimulet, sed ut eam alleget quo honorifice dimittatur; Addit, quod ipse minister ille pro conservando sanguine innocentis iudicem adire & defensorem se gerere teneatur. Vocat in partem suas interpretes Const. Crim. ad Art. XXXI ut & BRUNNEM, in Proc. Inquis. Cap. X. n. 14. Et quæ ultimo loco citato habet, valde magnæ sunt indaginis, quomodo scilicet se gerere debeat Confessionarius, si plane innocens mortis supplicio mancipandus; Recte satis manum de tabula trahet tali casu minister Ecclesiæ; Attramen nolumus ut hæc doctrina faciat occasionem in dubium vocandi pœnas legibus statutas, quas interdum valde duras putat esse Ministri Ecclesiæ, c. gr. pœna Furti, criminis læsæ. &c.

§. XXV.

Tandem instar corollarii adjicere placet quaestionem
An honorifice dimittendus sit qui provocat ad Vallem Josaphat?
 Forte interdum provocarunt, qui injustitiam passi sunt, &
 DEUS exaudivit innocentes; Inde autem nulla potest fieri
 regula, propter evidens inde secuturum absurdum. Prae-
 sumtio est pro Judice, si itaque ille juxta acta & probata,
 imo consilium aliorum sententiam pronuntiavit, nil est,
 quod impediatur executionem, nec videmus, cur debeat hanc
 provocatio significari Superiori, dilata interim executione;
Vid. PRÆSID. Medit. ad Pand. Sacr. ad Proph. Joel. ibique alle-
 gati, alibique obvii scriptores de illa Provocatione ex Profes-
 so agentes, inter quos sunt GERHARDUS, HANNEMANN,
 HEROLDUS, Vid. etiam BEGMANNI *diff. de Iudiciis DEL.*
it. Joh. AMSEL diff. de iis quæ executionem sistunt, §. 34. sq. nec
non RIXNERI diff. de Extrema Provocatione Conf. l. 6. ff. de Penis,
 & cogitetur de absurdo casu rupti laquei, a quo ad innocen-
 tiam non nisi cum plebe fiet argumentum.

§. XXVI.

Sed liceat post vocem tandem adhuc unam facere quæ-
 stionem: *An dimissus honorifice, possit delatoris notitiam postulare,*
ad instruendum contra illum actionem injuriarum? Redibit au-
 tem hæc quaestio ad distinctionem inter calumniosam dela-
 tionem & suis indicibus prægnantibus fundatam; Si enim ca-
 lumnia doceri possit, nihil tam erit naturale, quam aperire
 forum; Si vero cessaverit dolus vel lata etiam culpa, tutus
 erit delator; Scribimus cum Legibus, & quidem Romana,
 utpote l. 3. C. de Calumn. quæ ita habet: *Non, si reus absolutus*
est, ex eo solo accusator, qui potest justam habuisse veniendi ad cri-
men rationem, calumniator credendus est; Et Germanicam,
Conf. Crim. art. LXI. verbis: Haben doch Richter und Ankläger
keine Straffe vermischt. Atque hoc verum esse censemus
 sine distinctione, an absolutus sit post torturam, an ante Vid.
LEYS, Medit. Vol. 1. Spec. 56. med. 9.

SECT.

SECTIO III.

De dimissione punitorum vel pœna extraordinaria, vel etiam ordinaria.

§. I.

Sistunt se in hac Sectione tales qui damna maximam partem irreparabilia passi sunt, unde difficulter dimittuntur, qui capite privati vel quibus gula fune constricta fuit. Thesis interea generalis est prima: Dantur casus, & habentur illi proh dolor! in praxi criminali, quod plane innocentes pœnis extraordinariis infamantibus, imo ultimo supplicio sint subiecti. Factum hoc fuit interdum per Judicium culpam, interdum etiam sine ipsorum culpa, quia indicibus gravati, torturamque passi, propria confessione, doloribus cedentes, se exitio submiserunt. De priori testantur exempla allata ab *Exc. nostra Facultatis Seniore Dn. CARMONIO*, *diss. de Præiudiciis Torturae, in Præfat.* quorum alterum Noribergense, excerptum ex *ZIEGLERI Historischen Labyrinth der Zeit*, num. 513. alterum Tubingense, allatum sub fide *DOPPLERI in Theatr. Execut. Crim. P. II. c. 19. §. 42.* quod idem habet etiam *OLDEKOP. in append. exempl. max. cit. n. IV.* Additis animadversionibus a Superioribus decretis ad privationem & restrictionem jurisdictionis criminalis usque extensis. De posteriori patent exempla satis in *Bod. OLDEKOP. Observ. Crim. in append. quorum tamen plurima ad priorem classem sunt referenda.*

§. II.

Secunda Thesis est inde fluens: Injustum esset, evicta innocentia non adornare iudicium & in promptu habere remedium, quo si non vitæ, tamen famæ restituantur innocentes. Appellare debemus tales sententiam passos & restitutionem iustitiæ restituendos. Non tamen in sensu *l. un. ff. de L. Jul. Amb.* quæ restituit damnatos, si alium similis criminis convincere possint; Et quia iudicam quorumvis non est restituere

Restituere famam, putamus nec hoc casu alium præter Principem & superiorem solennia restitutionis adornare posse, præsertim quia semper concurret cognitio, an iudex condemnans culpam & syndicatum commiserit insuper puniendum. Est equidem in illa opinione *E. BRUNNEM, ad l. 1. ff. de quest.* quod hodie quilibet iudex feudi jure criminalem Jurisdictionem tenere possit damnatum innocentia probata restituere; Sed pace Tanti Viri nos manebimus in illustri lege, quæ quamvis caput Juris publici contineat, quod non statim applicari potest ad Germaniam, tamen illustres habet rationes perpetuas. Assistit nobis etiam *CARPZ., Pr. Crim. qu. 61 n. 66. f.* si non expresse tamen per argumentum. Nec sufficit consilium Brunnemanni de requirendo Consilio Collegii Juridici. Sic etiam non obstat vulgatum, qui potest condemnare, potest etiam absolvere, per *l. 3. ff. de sent. & rejud. l. 37 ff. de R. J.* exceptio enim est in *l. ult. s. 1. C. ubi Senat. vel clar. Vid. LYNCK. Anal. ad ff. L. 48. Tit. 23.* De Potestate Principum nullum erit dubium, qui enim potest majus, scilicet absolvere & aggratiari nocentes, ille poterit etiam minus, nempe restituere innocentes. Nec ad rhombum hoc loco erit multa de Jure restituendi famam disserere, quia illa aliunde ad satietatem summani usque possunt repeti.

§. III.

Solliciti igitur tantum sumus de modis: Quod attinet itaque extraordinarie punitos, facile satis erit illos per Decretum ita restituere, ut nulla amplius ipsos comitetur macula; Imo omnia circa tales erunt Juris, quæ asseruimus obtinere circa absolutos ab inquisitione postquam passi sunt torturam, nimirum quod a nemine pro infamibus sint habendi, sed ad honores & opificia non obstantibus ringentibus Magistris sint admittendi & reassumendi; Simulque, si forte tale fuerit hodie delictum ob quod bonis quis privatus, omnia illa erunt ipsi restituenda, etiam interim distracta. *BRUNNEM, ad l. 1. ff. de quest. n. 13, & ad l. ult. C. de sent. pass. & restitut. ibique allegat DD.* Nec, nisi stultè quis sentiat, subscribet opinioni nonnullorum, quod & talis sententia transeat in rem judicatam, sine remedio ullo, vid. *BRUNNEM ad l. ff. Jstus sustinuit.* Et quod

ad

ad expensas, restituat illas Judex juxta superiora, si syndica-
tum commiserit; si autem omnia jure assistente facta sunt, fe-
rat illas infelix ille restitutus, quia fato suo & interdum mor-
ibus calamitatem tribuendam habebit. *HOPP. Exam. Instit.*
Libr. 1. Tit. XII. qu. 2. Et quid opus erit Doctoribus, ubi ex-
pressæ adsunt Leges, evolvatur igitur *L. 1. §. fin. ff. de Quæst.*
item *l. ult. §. fin. C. de Sent. pass.* Conf. *III. WERNHER. diss. de*
Mortuo-Vivo, qui in fine eleganter scribit, Principes civiliter
mortuis vitam civilem restituere. Legatur etiam *Diss. cit.*
LYNCKERI de Absolutoria, in qua multus ille est de Absolu-
tione a banno, & quid illa operetur, §. 46.

§. IV.

Magis difficulter autem determinabitur, quomodo in so-
latium familiæ & ad integrandam famam satisfaciendum
sit extincto per ultimum supplicium, pendenti a patibulo,
sepultura afinina defosso, jacenti super rotam, &c. Mirum
sane est, quod Oldekopius XLII. exempla injuste extincto-
rum referens ubique subsistat, postquam circumstantiam de-
tectæ innocentia enarravit; Debuisset addere modos satis-
factionis & restitutionis; Historiam XXVIII. ita claudit: Ju-
dices fero rigorem & judicii præcipitationem damnantes,
quam suis sententiis pependerant, votis inanibus revocare
non poterant. Sat belle! *Hist. XXVI.* scribit, cognatos ad
Cameram Imperii detulisse graves querelas, & turpitudinem
toti mundo pandisse. *Historia XIV.* memorat, sutorem ca-
pite esse plexum, & per adstantem latronem statim pro
innocenti declaratum honestiori sepulturæ concreditum, an-
nuoque subsidio uxoris liberorumque calamitati subsidium
præstitum esse. *Hist. XXXVIII. ex Gravio de Tort. cap. 6.* re-
fert, in Emporio quodam Anseatico contentem propter
tormentorum dolores furcæ supplicio affectum fuisse. Et
addit. *Emergente autem postmodum innocentia testimonio, ex furca*
sublatum publica auctoritate cadaver, meliore sepultura honora-
rum fuit.

§. V.

Fiat igitur Regula: Quoties de innocentia extincti sup-
plicio

D

plicio certissime constat, publica autoritate & prævio decreto restitutorio, quo uti poterunt cognati adversus quemcunque, honestior sepultura erit adornanda, postquam ex furca, a rota & aliunde, ubi asinino & canino more projectus vel sepultus erat innocens, sublatum est cadaver. Et hoc procul dubio verum erit etiam ex natura correlativorum; Si enim nocentes & splendide sepultos effossos monstrat historia passim, vid II. Reg. XXIII. 16. sq. Hist. Car. II. Regis Angliæ Conf. 1.6. & 7. C. ad L. Jul. Maj. Et si c. 12. X. de sepult. jubet, ut corpora excommunicatorum, si forte casu aut violentia in loco ecclesiastico tumulata, si discerni ab aliorum corporibus poterunt, exhumentur, & procul ab ecclesia projiciantur, nisi pœnitentiam egerint. Conf. B. WILDOG. Diss. de Conc. Funer. Cap. IV. §. 3. Multo magis innocentes eruendi iterum atque ad honestiorem sepulturam transferendi erunt, cognatis ministerium præbentibus. Quod autem attinet sumtus & expensas in executionem & reliqua factas & faciendas, non poterimus abire a distinctione ante facta; Et quæ de Principum animadversionibus in Judices Jurisdictione abutentes §. I. hujus Sectionis habentur, ea sancte tenenda esse censemus.

§. VI.

Quod ad solennitates nihil erit tam naturale quam adornato sub dio solemai judicio sententiam priorem, data populo notitia circumstantiarum, annulare & novam publicare absolutariam, carnificique vel aliis vespillonibus imponere necessitatem ex loco infami cadaver tollendi sarcophagoque includendi, vel ad locum honestiorem seponendi, quorsum quomodo tollendus sit, cognatis plane reliquendum, quibus & cupientibus nec funebris apparatus neque concio erit deneganda.

§. VII.

Postquam igitur & hunc honorifice dimisimus, nil amplius habemus, quod dissertationi academicæ finibus ulterius includeremus. Absolvimus itaque eandem tribuentes

Soli DEO Gloriam.

Fami-

*Familia Splendorem propriis virtutibus
amplificanti*

DNO. EMMEN,

Amico ; Consalino, Auditori perpetuo, atque nunc
Respondenti Suo oculissimo,
applaudit

PRÆSES.

STudiosus, si in relatione ad Rempublicam consideretur, non equidem est pars Societatis Politicæ; Verum est totius Reipublicæ filius, est Spes Patriæ, est surculus, ex quo mox fiet arbor; Auditores Academici sunt enutrita atque nutrienda propago bonorum Virorum. Sunt virginibus similes, quæ si speciosæ & virtuosæ sunt, amantur, ut fiant matresfamilias, præterea autem bene constitutæ Reipublicæ membra appellari nequeunt. Tribus utrumque hoc elegantissimum genus hominum ad illa referendum venit *entia*, quæ *in fieri*, ut loquuntur, sunt, donec ad aliquod felicissimum & publico bono salutare *esse* pervenerint. Nemo interea, qui ebrius aut furiosus non est, reperitur, qui non quam honorificentissime tractaret bene moratum & vere studiosum Studiosum, novit enim, quod Studiosi sint illud aurum, ex quo proxima specificatione ornatissima fiunt instrumenta & vehicula publicæ salutis. Honorifice dimissus ex Academia honorificentius admittitur ad munera publica. Felix igitur Patria, quæ progenerat Studiosos nomine & omine tales; Felices Parentes, qui Filios mittunt ad Academias, quos Academia dimittit honorifice, quia innocentia
D 2 vitæ

vita sese fecerunt commendabiles. *Humanissime Domine EMMEN!* quæ hæcenus in thesi scripti, illa tu in applicatione & hypothesi refers; Misit te *Præstantissimus Tuus Dominus PARENS, S. R. MAJESTATIS MAGNÆ BRITANNIÆ Magnæ Fidei Vir, Fautor me- us præter omne meum meritum mihi, Autore Consummatissimo Megapoleos JCio Dn. BUSSIO, quem DEUS diu saluum esse jubeat, conciliatus æstumatissimus*, ad hanc nostram Academiam, concrediditque Te mihi ceu charissimum pignus; Ego Te duco per studia politica pro mei officii ratione, & video habeoque Te ubique assiduam doctrinarum auscultatorem, habeoque Te adhuc talem, donec Te literis satis ornatum honorifice dimittere jubebit nutus Tuorum. Innocentem igitur Te aliquando dimittet nostra Alma mater, & præter hoc testimonium tuæ integritatis dabit alia tuam virtutem significantia. Loquere igitur in conflictu disputatorio ut te videant & audiant omnes, & ut excites applausum omnium cordatè sentientium. Insurge ulterius vitæ academicæ curriculum operæ acquirendi scientias elegantiores, & tunc abi ac tuo exemplo comproba, Nos in hac Academia haud segnes esse in formandis bonis ingeniis. *DEUS T. O. M. secundet conamina, conservet PARENTES deamatissimos*, ad decrepitam senectutem usque, & faxit, ut Tu sis Patriæ decus, Familiæque ornamentum. Ego Te nunquam sine comite voto meo relinquam, cura igitur, ut memor etiam semper sis Tui Hospitis atque Doctoris; Auge Tuo optimo nomine Testes meæ innocentia, adversus illos, qui me pessimo dente rodunt, & quos me calcitrare animadvertis. Vale, & flore ad invidiâ usque.

Dab. e Museo, die xv. Martii
Anno MDCCXXXI. Da

3

DA Du / Geehrter Freund! heut eine Probe zeigst!
Was treuer Unterricht und eigener Fleiß vermag/
Da Du mit höchsten Ruhm heut zur Catheder steigst!
Schickt mein ergebner Sinn Dir treue Wünsche
nach!

Und will dem Vaterland in Dir ein Glück zuruffen /
Weil man Dich schon im Geist sieht auff den Ehren-
Stufen.

Wohlan! beweise denn / was sonst auch schon geschehen /
Daß Deines Vaters Geist und Tugend in Dir sey /
Beweise Dich und laß Dich heut als Sieger sehen /
Ich weiß des Himmels Huld tritt deiner Arbeit bey /
Ruh / strebe / daß du mögst der Deinen Ruhm ver-
mehren /

So wird Dich jedermann / wie dein Geschlecht verehren.

Mit diesen wenigen schlechten Zeilen wolte dem Herrn
EMMEN, meinem sehr hochgeschätzten Freunde
und Landes-Mann ergebenst gratuliren

JOH. CHRISTOPH. PARPARD,
Consistorii Regii Bremensis
Candidatus.

✠✠✠ ✠✠✠ ✠✠✠ ✠✠✠ ✠✠✠ ✠✠✠ ✠✠✠ ✠✠✠
Erlangt ein Muses-Sohn den schönen Erantz der
Ehren /
Durch Mühe / durch Vernunft / durch Lesen und durch
Hören?

So must Du wehrter Freund mit ehsten Doctor seyn /
Ich prophezeihe es / es trifft auch noch wohl ein.
Du zeigst heute schon der ächten Weißheits Proben /
Ja / Ja! man wird Dich bald erhöhen / ehren / loben.

Mit diesen wenigen Zeilen begleitete seinem hochge-
schätzten Freund zur Catheder

C. A. MANTZEL.
Geltliche

Rostock, Diss., 1728-32

ULB Halle

004 559 568

3

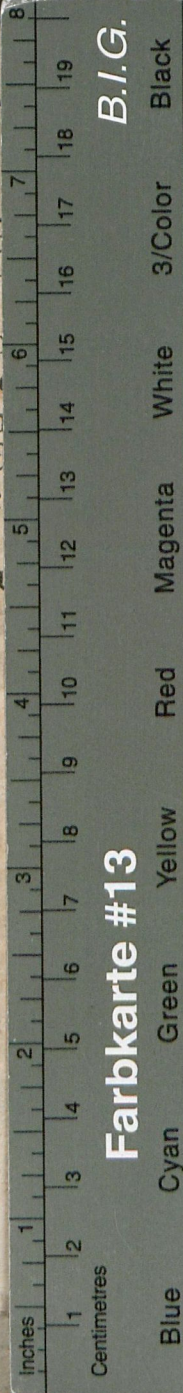
f

VD18

5b.

3, 330.
1731 4.
23,
15

TATIO JURIDICA,
DE
**ORIFICA
SSIONE
CENTUM,**

Quam
SSIMO ANNUENTE,
&
ORUM ORDINE CONSENTIENTE,
CCXXXI. d. xvii, Martii

**PRÆSIDE
N. JOH. FRID.
NTZEL,**

DOCT. ATQVE INSTIT. PROF.
ORDIN.
ECEPTORE SUO *ÆSTUMATISSIMO,*
mia Mecklenburgica
H. L. Q. C.
defendet

MMEN, Stada-Bremensis,
Jur. Utr. Stud.

OSTOCHII,
EGEROVII, Ampliff. *SENATUS* Typogr.

